

INTERVJU: PREDRAG MITROVIĆ, PREDSJEDNIK UNIJE POSLODAVACA

TRAŽIMO DRŽAVNE GARANCIJE ZA KREDITE I IZMJENU ZAKONA O RADU

Unija poslodavaca od trećeg Vladinog seta ekonomskih mjera očekuje da se u njemu, prije svega, nađu konkretni modeli direktne i inidirektne finansijske pomoći privredi

Predrag Zečević

Predsjednik Unije poslodavaca **Predrag Mitrović**, kazao je da poslodavci od države traže garancije za kredite i promjene Zakona o radu.

"U najkraciem, od trećeg Vladinog seta ekonomskih mjera očekujemo da se u njemu, prije svega, nađu konkretni modeli direktne i inidirektne finansijske pomoći privredi. Obuhvat naših predloga je širok, a ići će u pravcu obezbjeđenja garancije države do određenog iznosa kredita privrednim subjektima kojima je bio zabranjen rad ili im je obim poslovanja značajno smanjen", rekao je on u intervjuu Vladi novinama.

Takođe, ponoviće predloge za ukidanje, smanjenje ili oslobođanje od pojedinih fiskalnih i parafiskalnih dažbina.

"I ranije smo tražili, a i dalje ćemo insistirati ili da se donese poseban zakon kojim će se precizno uređiti radno-pravni odnosi u vanrednim okolnostima ili da se hitno pristupi izmjena važećeg Zakona o radu", kaže Mitrović.

VN: U Crnoj Gori se uveliko priča o "novoj realnosti". Koja je to nova ekonomска realnost Crne Gore dan nakon pandemije?

MITROVIĆ: U Crnoj Gori možemo biti ponosni kako je funkcionisao naš zdravstveni sistem,

a kako su na vanredne okolnosti odgovorili Vlada, Institut za javno zdravlje, Ministarstvo zdravlja, NKT i sve zdravstvene ustanove. Zato im u ime UPCG i crnogorskih poslodavaca ovom prilikom čestitam, a zdravstvenim radnicima javno zahvaljujem za sve što su uradili za naše građane! Zaštita javnog zdravlja je prioritet, to je nesporno.

Međutim, čini mi se da je COVID-19 pandemija jasno ukazala i na ono što Vašim pitanjem

na određeni način implicirate, a to je da podrška održivosti preduzeća i očuvanju radnih mesta nema alternativu. Zato vjerujem da danas svi mnogo bolje razumiju i sve one apele koje je Unija poslodavaca konstantno upućivala nadležnim, pozivajući ih na hitnost u usvajajujući rješenja koja će omogućiti očuvanje likvidnosti preduzeća i radnih mesta. Ne treba posebno pojašnjavati da je ekonom-ska situacija u zemlji teška i ne-povoljna i za poslodavce i zapo-слene. I prije ove krize biznis za-jednica se borila sa problemima nelikvidnosti, velikog broja blo-kiranih preduzeća i izražene si-ve ekonomije, a sa tim teretom je, ne izborom, sredinom marta gurnuta u novi problem koji je do 30. aprila rezultirao vrlo za-brinjavajućim bilansom.

Podsjetiće, tokom COVID19 krize više od 40% privrednih subjekata je u potpunosti prekinulo s radom, 35% je djelimič-

VN: To su rezultati velikog istraživanja što je radi- la Unija?

MITROVIĆ: Tako je. Sve su ovo rezultati istraživanja ko-je UPCG realizovala od 10. do

30. aprila, uz tehničku podršku ILO i u partnerstvu sa EBRD-a koji, čini mi se, najbolje govor-e o našoj ekonomskoj realnosti. Kad nema prometa, nema ni prihoda - ne samo za biznis, nego ni za radnike ni budžet države, što će sasvim sigurno pokazati i aprilski podaci nadležnih institucija. Za razliku od zdravstvene krize u kojoj je Crna Gora, prateći tuda iskustva, na vrijeme reagovala i postignutim rezultatima bila korak ispred drugih, u rješavanju ekonom-ske krize primijenjen je druga-čiji pristup. U odnosu na predu-zeća reagovalo se dosta sporo, sa kašnjenjem, a donijeta rje-šenja često nisu bila u skladu sa očekivanim potrebama privrednika. Zato ohrabruje što je čak 81% poslodavaca - učešnici našeg istraživanja navelo kako (za sada) ne planira smanjenje broja zaposlenih, a da bi u to-me uspjeli treba im pružiti hitnu podršku i omogućiti da na-stave poslovanje i stvaraju pri-hod. Prioritet države mora biti spašavanje privrede, putem interventnih i adekvatnih mjera podrške i uslovima poslovanja relaksiranim od brojnih name-ta. Od javnog sektora se očekuje solidarnost sa privredom, što znači da se javnim preduzećima (čiji se rukovodioci ovih da-ni žale na loše poslovanje zbog manje naplate) ne smije dozvo-liti da zbog minusnog salda do-datno ugroze kompanije koji ni-

su poslovale shodno naredba-ma NKT.

VN: Da li je nova ekonom-ska realnost niže plate i po-većana nezaposlenost, kako slute ekonomski analitičari?

MITROVIĆ: Ne može se očekivati da u ovim uslovima ispu-njavaju obaveze u istom obimu kao u redovnim okolnostima, kada su poslovanjem i plaća-njem dažbina punili i državni i lokalne budžete. Sad je vrijeme da se privreda restereti i da joj se to na neki način vrati. U su-protnom, nestabilnost se može dodatno produbiti i donijeti posljedice (ekonomске i socijal-ne) u vidu zatvaranja preduzeća, gubitka radnih mesta i još manjih prihoda države.

VN: Šta država može uraditi da smanji te negativne efekte korona virusa?

MITROVIĆ: U istraživanju UPCG pitali smo poslodavce koliki bi bio procijenjeni pad pri-hoda njihove kompanije - pod pretpostavkom da COVID-19 kriza potraje do kraja juna. Vi-še od jedne četvrtine privredni-ka (27%) odgovorilo je da bi u tom slučaju taj pad iznosio iz-među 20.000 i 100.000€, a pri-bližno isti broj (26%) da bi pad bio od 5.000 do 20.000€, dok je svaki peti privrednik (20%) na-veo da očekuje pad prihoda u iznosu od 100.000 do 500.000€. Kod 11% privrednika ova cifra je

i veća od 500.000€.

VN: Šta bi se trebalo naći u trećem paketu ekonomskih mjera?

MITROVIĆ: Čini se da ovi podaci već sami po sebi daju odgovor na Vaše pitanje o tome koliko brza i kakva je pomoći privremeno potrebna. Zato ću podsjetiti da je, vezano za 3. paket mjera Vlade, ministarka ekonomije nedavno izjavila da on neće imati samo funkciju oporavka, već će biti i razvojnog karaktera. Pretходno je i premijer najavio da će se u njemu naći sva rješenja koja su strateški važna za crnogorsku ekonomiju, a da ista pripremaju u saradnji sa medunarodnim partnerima.

Uz sve navedeno, poslodavce su ohrabrike i poruke predsjednika države koji je prije mjesec dana kazao da očekuje da će donijete odluke biti "od presudnog značaja za ekonomski i društveni razvoj Crne Gore u narednoj deceniji". Sve navedeno ukazuje da najviše instance u državi i Vladi razumiju i prate iskazana očekivanja privrede. Dodatno, to potvrđuje i opravданost zahtjeva koji je naš Upravni odbor dostavio Vladi i NKT još u našem 1. i 2. predlogu mjera za očuvanje održivosti i likvidnosti preduzeća i očuvanje radnih mesta, što je rezultiralo time da je jedan broj naših značajnijih predloga Vlada i usvojila.

Zato ćemo i u ovom novom predlogu na kojem trenutno radimo i usaglašavamo ga sa članstvom insistirati na sličnim, ciljanim rješenjima.

VN: Konkretno, šta bi se u trećem paketu vladinih ekonomskih mjera trebalo naći?

MITROVIĆ: U najkraćem, od trećeg Vladinog seta ekonomskih mjera očekujemo da se u njemu, prije svega, nadu konkretni modeli direktnе i indirektnе finansijske pomoći privredi. Obuhvat naših predloga je širok, a ići će u pravcu obezbeđenja garancije države do određenog iznosa kredita privrednim subjektima kojima je bio zabranjen rad ili im je obim poslovanja značajno smanjen.

Što se tiče Vlade i CBCG, očekujemo da jasno i precizno definisu kamatnu stopu, grejs period i rok otplate po pitanju aranžmana sa IRF i poslovnim bankama, te konkretnu podršku u vidu sniženja kamata na postojeće zajmove, izmjene kriterijuma za odobrenje kredita, produžetak trajanja moratorijuma i dr. Takode, ponoviće se predloge za ukidanje, smanjenje ili oslobađanje od pojedinih fiskalnih i parafiskalnih dažbina. I ranije smo tražili, a i dalje ćemo insistirati ili da se doneše poseban zakon kojim će se precizno uređiti radno-pravni odnosi u vanrednim okolnostima ili da se hitno pri-

stupi izmjenama važećeg Zakona o radu.

VN: Da li je vrijeme za niže poreze i doprinose na lična primanja?

MITROVIĆ: Naravno, potrebne su izmjene i dopune i Zakona o PDV-u, zato je dobro što se na tome već radi, tako da ću sada samo najaviti da je UPCG već pripremila određene predloge, kao dugoročne mjeru, a jedan od njih je da se plaćanje PDV-a vrši po naplaćenoj realizaciji.

VN: Turizam će svuda u svjetu doživjeti veliki pad. Da li je promocija Crne Gore kao covid-free zone šansa za koliko toliki spas sezone? Da li Crna Gora ima sezonskih radnika da održi sezonu?

MITROVIĆ: Iako je jedan mali broj privrednih subjekata iz određenih djelatnosti doživio privremen rast tražnje u toku trajanja COVID-19, ostatak privrede doživio je velike potrese. Jedna od najteže pogodenih djelatnosti svakako je turizam koji je još u predsezoni zabilježio loše rezultate (uglavnom zbog lošeg vremena) i nemoguće je da, u ovim okolnostima, naredni mjeseci saniraju, niti izvuknu i sam turizam i kompletну privredu. Iako je turizam grana u kojoj Crna Gora ostvaruje prihode koji premašuju 25% BDP-a, biće vrlo teško pokriti bar dio minusa otkazanih aranžmana,

te događaja iz event industrije, a zatim u većoj mjeri privući goste – posebno sa tržišta zemalja koje takođe bilježe slične ili veće ekonomske gubitke. Promocija naše destinacije kao covid-free zone zvuči dobro kad takvu ideju marketinški posmatramo, ali moramo biti pažljivi i svejensi da efekti takvog poziva mogu biti u suprotnosti sa važećim instrukcijama i brigom IJZ za očuvanje sistema zdravstva.

VN: Svi pričaju o restrukturiranju crnogorske ekonomije u smislu manje zavisnosti od turizma. U kom pravcu bi trebalo ići restrukturiranje?

MITROVIĆ: Godinama objašnjavamo da turizam obezbjeđuje nevidljivi izvor i izgleda da nam je korona pomogla da končano shvatimo na koji način ga efikasno možemo uvezati sa poljoprivredom. S druge strane, IT industrija kao i sve djelatnosti koje se naslanjaju na upotrebu novih tehnologija zahtijevaju korjenite promjene i brzo prilagodavanje procesima digitalne transformacije. U prvom redu, to se odnosi na javnu upravu koja se mora potpuno digitalizovati i biti spremna da, osim papirologije, pokrene i određene administrativne rezove na koje kao društvo takođe moramo biti spremni. Privreda je pokazala da se u kratkom roku može prilagoditi online poslovanju i organizovati rad na daljinu, a za

dalji napredak u tom dijelu država prethodno treba usvojiti novu regulative i dati snažan podsticaj ulaganjima u inovacije te vrste.

VN: Unija poslodavaca je pokrenula pitanje ukidanja neradne nedjelje čime je žestoko podijelila javnost. Zbog čega ste baš sada to tražili, budući da Ustavni sud treba da se izjasni o tome?

MITROVIĆ: Podsjetiću da je UPCG još 1. avgusta 2019. godine podnijela Ustavnom судu Inicijativu za ocjenu ustavnosti člana 35a Zakona o unutrašnjoj trgovini. Problematičnost odredbi ovog člana prije svega počiva na činjenici da je uloga ovog zakona da regulise unutrašnju trgovinu u Crnoj Gori, a ne da se bavi regulacijom odnosa na relaciji poslodavac – zaposleni. Pravo zaposlenih na nedjeljni odmor precizno je propisano Zakonom o radu i kolektivnim ugovorima, a uskraćivanje tih prava zaposlenom predstavlja povredu zakona, odnosno osnov za provođenje inspekcijskog nadzora nad radom poslodavca, kao i osnov za traženje sudske zaštite tih prava. UPCG se ovim povodom više neće oglašavati, već ostavlja nadležnim da ovo pitanje konačno riješe, a vrlo smo otvoreni za razgovor sa socijalnim partnerima o ovoj temi i, evo prilike - kroz pregovore za zaključenje novog OKU koji su upravo započeti.